N°. 8. 1835.

BREDASCHE COURANT,

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zaturday 10 Januarij

BUITENLANDSCHE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BELGIE. — De belgische bladen melden heden, dat de franschen gezant te Brussel, graaf *de Latour Maubourg*, vergezeld van zijne familie, naar Parijs vertrokken is; gedurende zijn afwezen is de heer *de Bissaux* met de zaken van het gezantschap belast. — De heer *van Leuchtenberg* wordt tusschen den 8sten en 10den te Brussel verwacht.

— De brusselsche *Emancipation* deelt de volgende bijzonderheden mede, omtrent de aanstaande bevorderingen onder het personeel van de belgische hoofd-officieren, waarvan de generaal *Evain* nolange bij de discussie van het oorlogsbudget gesproken heeft: De post van plaatselijken kommandant van Brussel zou worden gesupprimeerd en de kolonel *de Radenhaek*, die denzelven bekleedt, het bevel over het korps gulden krijgen; het regiment kurassiers zou in twee regimenten worden verdeeld en deszelfs kolonel, *Appoul*, brigade-generaal worden; er zouden er twee nieuwe kolonels [illegible] bijkomen, en drie majoors tot kolonels voor het wapen der kavallerie.

— De Antwerpen waren gisteren genoteerd: Belg. 97⅜; Nap. 89¼; 5p. perpet. 44¼, 45, 44¾; 3 pct. niet genoteerd; Braz. 76.

— Volgens de londensche berigten over België tot den 5den dezer, hadden de verkiezingen voor de London-city dien morgen op het stadhuis plaats gehad en waren de vier kandidaten der reformisten, de aldermen *Wood*, de heeren *Grote*, *Lefevre* en *Th. Wilson* verkozen geworden; te Southwark waren insgelijks twee der hervorming toegedane leden verkozen, te weten: de heeren *J. Humphrey* en *D. W. Harvey*.

De verkiezingen voor de hoofdstad zouden zijn afgeloopen, den 6den voor Westminster, den 7den voor Tower Hamlets, den 9den voor Lambeth en den 12den voor Middlesex. Te Edinburg zullen den 12den de binnenlingen bekend zijn, te Glasgow den 13den, te Liverpool den 6den, en te Manchester en Birmingham den 7den.

— Uit Dublin word geschreven, dat een raadsheer, zekere heer *Lees*, in het graafschap Wexfort was vermoord geworden. Vijf personen hierom op vermoeden van dien manslag te hebben begaan gearresteerd geworden.

— De Fransche minister te Londen, *de Bacourt*, was den 5den naar Paris vertrokken. De heer *de Pontois* nam de loopende zaken ten dien huize van den nieuwen gezant waar.

— Op de beurs ging weinig om, daar de algemeene belangstelling bijna uitsluitend door de verkiezingen werd beziggehouden. Den 5den waren genoteerd: 3 pct. gesoms. 92¼; Ned. 2½ pct. (met afgeschaalden coupon) 53¾; Cortes 54; Portug. 28; Braz. 79¼.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 6den Januarij.

— Het hof der pairs heeft gisteren beraadslaagd over de orde, die aan zou worden gevolgd in de behandeling van het bekend proces, en na eenig debat besloten, dat allereerst de beklaagden, die in den opstand te Lyon zijn betrokken, in staat van beschuldiging zullen worden gesteld.

— De meeste der kweekelingen van de Polytechnische school, die onlangs werden naar huis gezonden, zijn thans op hun dringend verzoek en op dat hunner betrekkingen wederom toegelaten, behalven twintigtal, die hunne schuld niet willen belijden, heeft men nog veertien dagen tijd gegeven om zich te bedenken.

— Volgens den *Courrier Français* zoude het Engelsch ministerie tegen de benoeming van den heer *de Sebastiani* tot gezant te Londen eenige bedenkingen hebben ingebragt, die welligt eene andere keuze ten gevolge konden hebben. Alle pogingen om den heer *de Talleyrand* tot zijne vorige betrekking terug te doen keeren, zijn vruchteloos geweest; hij is heden naar zijn buitengoed te Rochegôte vertrokken.

— Men heeft berigten uit Madrid tot den 27sten der vorige maand, die echter niets belangrijks vermelden, dan dat de generaal *Llauder* zich met eene geheele reorganisatie van het ministerie van oorlog bezig hield.

— Van de Spaansche grenzen schrijft men, dat aldaar eenstemmig een bestandtijd tusschen beide partijen wordt te gemoet gezien, dat immer de generaal *Mina* aan *Oraa* en *Cordova* last had gegeven, *Rumbia Carreguy* en de hoofdmagt der insurgenten van aftebreken te vervolgen.

— De fondsen waren heden (6 *Januarij*) genoteerd 5 pCt. kont. 107,30; op tijd 107,40; 3 pCt. kont. 77,20; op tijd 77,45; Nap. op tijd 94; 5p. perpet. 45¼; 5 pCt. gespoed 27¼; Cortes 42½.

NEDERLANDEN.

AMSTERDAM, den 9den Januarij.

— Bij besluit van den Raad der Staten Generaal, heeft H. M. wegens het tegenwoordige ingetrokken het verbod tegen de aanneming van plaatsvervangers bij de mobiele schutterij, bij art. 8 van het Kon. besluit van 29 November 1830 (*Staatsblad N°. 8*) in de daarbij omschreven omstandigheden gesteld, waarvan volge, dat de mobiele schutters dezer provincie zich van nu af aan kunnen doen vervangen, onverschillig tot welk garnizoen zij behooren.

— De baron *van Zuylen van Nyevelt* is, volgt men uit een vernemen van eergisteren hebben aangekondigd, H. dingsdag naast Rotterdam, en den volgenden dag van daar naar London vertrokken.

— Nopens den zwaren mist, welke 11. woensdag over ons land is komen opzetten, schrijft men ons uit Amsterdam het volgende: » Nadat de mist reeds min of meer den geheelen dag geheerscht had, werd hij tegen den avond al sterker en sterker; dezelve scheen echter bijzonder plaatselijk te zijn; zoo zeer, dat men op eene der grootste pleinen in deze stad, op den Dam, hoegenaamd niets zien kon, en niet verre van daar was de mist merkelijk minder. Zoodra men intusschen met reegt vreesde, hebben er verscheidene ongelukken plaats gehad, en men heeft reeds als stelling op te geven, dat 4 of 5 personen door den mist in het water geraakt zijnde, gedeeltelijk goed, gedeeltelijk, om dat de grootte houde van het water, spoedigst bewerken zijn dan wel anders bij dergelijke omstandigheden het geval is. Den volgenden dag was de mist merkelijk opgetrokken, maar men mankte zonder twijfel niet eindelijk gemakkelijker in land en de tegenwoordige toestand zijn."

— Van primo januarij tot ultimo december 1834 zijn te Vlissingen gepasseerd of aldaar binnengevallen 1076 schepen, van welke 14 naar Holland en 15 naar Vlissingen en Middelburg bestemd waren, zijnde van deze 4 van Philadelphia, 7 van Batavia, 40 uit Amerika en 85 van Petersburg en Riga. Voorts zijn 1065 schepen van daar uitgevaren of die stad gepasseerd, meest allen van Antwerpen komende, waaronder echter niet zijn gerekend de schepen van den Staat, noch bearmschippers, vischers schuiten en andere kleine vaartuigen, welke de Schelde af en toe bevaren, maar wel de stoombooten van Londen op Antwerpen vice versâ.

In 1833 waren voor Vlissingen ingekomen 1099 en uitgezeild 910 schepen.

— Te Vere zijn, in het jaar 1834, ingeklaard 71 schepen, inhoudende 10364 tonnen, en uitgeklaard 46 schepen, inhoudende 6570 tonnen. Dezelve waren van de volgende natiën: 28 Nederlandsche, 22 Engelsche, 7 Hanoversche, 5 Noorsche, 5 Mecklenburgsche, 2 Oldenburgsche, 1 Hamburger en 1 onder de witte vlag, als bijlegger; en uitgeklaard 12 Nederlandsche, 19 Engelsche, 5 Noordsche, 4 Hanoversche, 4 Mecklenburgsche, 1 Oldenburgsche en 1 Fransch schip.

— Te Utrecht zijn in het vorig jaar geboren 732 jongens en 745 meisjes, te zamen 1496 kinderen; overleden zijn 543 personen van het mannelijk geslacht en 588 van het vrouwelijke, te zamen 1131; 399 huwelijken zijn er gesloten; 1 paar is er gescheiden.

— Te Hoorn zijn in het vorig jaar geboren 267 kinderen, 143 van het mannelijke en 124 van het vrouwelijke geslacht; overleden 162 personen van het mannelijk en 152 van het vrouwelijk geslacht; te zamen 314; gehuwd 74 paren.

— Te Enkhuizen heeft het getal der geborenen bedragen 184, waaronder 95 zonen en 89 dochters; dat der overledenen 167, waaronder 27 welke den ouderdom van 70 tot 90 jaren hebben bereikt; gehuwd zijn 45 paren.

— Uit eene dezer dagen door den heer *J. P. Cassiele van Amsterdam* opgemaakte memorie over den tegenwoordigen toestand van den Belgischen handel, welke memorie onder den handel en [illegible] België met belangstelling is ontvangen, als waarin [illegible] opgehangen wordt van den tegenwoordigen staat [illegible]

den tegenwoordig verkeren, nemen wij, bij verkorting van 't geen de belgische bladen daarvan mededeelen, het volgende over:

» Belgie, uit den aard handeldrijvend, gaat met rasse schreden zijn ondergang met betrekking den handel te gemoet. Het voornaamste deel van zijne schoone linnennijverheid wijkt naar Holland uit. Belgie, industrieel uit zijn aard, blijft stilstaan op den weg van voortgang in nijverheid.

Van den eenen kant verklaren de zendelingen van alle nijverheidstakken in Frankrijk, dat de industriele hulpbronnen van Belgie alle andere overtreffen; van den anderen kant worde in eene memorie, onlangs te Brussel door de handelaars in verzamde staten opgemaakt, volmondig erkend, schoon ook dadelijk opdien voorgesteld staat, dat ons land voor de vervaardiging van katoenen stoffen even veel gemak als eenig ander land aanbiedt, dat Frankrijk voor drieen-twintig millioen van die stoffen uitvoert, terwijl wij, in eene laatste gunstigheid geplaatst, in 't geheel niets uitvoeren.

Belgie, dat geene enkele kolonij, enkele preferentie-bescherming op onze markten verlangen, afdankelijks meent zich in staat te bevinden tot het daarstellen eener gereguleerde, voor den afloop der voortbrengselen zijner nijverheid en tot voorziening van zijnen verbruik, voordeelige vaart; en nogtans hebben wij volstrekt geen regtstreeksche vaart, geen enkel binnenlandsch debouche voor onze producten. De koloniale waren staan tegenwoordig op onze zee-handelplaatsen op eenen hoogeren prijs dan ergens elders.

Wij zijn in oorlog met Holland, 't welk onze vlag en onze koopmanen van uit het moederland en deszelfs kolonien uitsluit. Nog onlangs heeft het onze naar Java verzondene stoffen met eene nieuwe verhooging van regten gedrukt. De schepen die te Java in retour naar Belgie mogten willen laden, zouden een regt van 100 gulden per ton, en dus dertig duizend gulden voor een vaartuig van 300 tonnen betalen. Holland integendeel levert ons tegenwoordig voor het meerendeel de voor onze behoeften vereischte koloniale waren, en talrijke landbouw-producten; inzonderheid slachtvee; bovendien leent het hetzelve zijne koloniale waren, onder ontduiking van de loods-, vaart- en haven-regten, welke de zeehandel betalen moet. Zie hier hoe de zaken zich toedragen: door middel der binnenlandsche vaart komen Hollandsche vaartuigen tot aan het Belgisch fort den Diel, drie uren boven Antwerpen aan de Schelde, daar worden de aangebragte koopwaren in belgische vaartuigen, die van de betaling der regten bevrijd zijn, overgeladen; of wel ook varen belgische vaartuigen, onder Keijphausensche vlag, de rivier af tot naar Rotterdam, en verder, onder voorgeven dat zij van Cuxhaven of van eene andere duitsche haven komen, op dien grond bij ons eene vermindering van 10 pCt. op de regten van invoer, eene gunst die alleen aan de nationale vlag uit verre landen komende, behoorde toegestaan te worden.

Antwerpen is door zijne ligging geroepen om een groot deel van Duitschland te voorzien; onze handelbetrekkingen met Duitschland zijn niet alleen voor 't grootste deel te niet gegaan; maar dezelve stad voorziet zelfs ons eigen land niet meer, dan uit de tweede hand, hetgeen, naar de berekening van den heer *Cassiers*, voor den verbruiker in den prijs een verschil van 15 tot 25 pCt. geeft.

Wij staan in vriendschappelijke betrekkingen met Frankrijk en Engeland; het is van ons belang derzelver vlag te begunstigen, zodat de eene eene wederkeerige begunstiging in de havens van het eene of andere dezer beide lande wedervare; wij doen zulks evenwel niet, en 't gevolg van eene goede wet te dezen opzigte belet ons zulks te doen; de engelsche en fransche vaartuigen verlaten dan ook gevolgelijk onze havens. Het getal engelsche vaartuigen in het jaar 1832 te Antwerpen binnengekomen bedroeg 197, en in 1833 slechts 109; dat der fransche vaartuigen in 1832 35, en slechts 15 in 1833; voor 1834 is de vermeerdering onbeduidend.

Wij verlangen van Frankrijk een wederkeerig stelsel; wij bieden hetzelve onze kolen, ons ijzer, onze linnens en ons slachtvee, in ruiling van denzelfs wijnen, brandewijn en onderscheidene manufactuurproducten, aan. Wij dulden aan de zijde van Holland het bestaan van een stelsel zonder reciprociteit. Onze laestenmarkten bestaan uit slachtvee uit Holland afkomstig, even als onze markten van koloniale waren; kortom al de streken aan den Maaskant grenzende koopen regtstreeks in Holland in.

Vele lieden achten het handelstelsel door de Hollanders ons nagelaten gebrekkig, meenen dat het behoorde veranderd te worden. Men kan het als een volkomen vrij stelsel beschouwen. Anderen oordeelen dat men het geheel op den ouden voet behoort te laten. Men zal zien, dat men uit beide stelsels dat, wat ligtregt met het handelbelang strijdt, genomen heeft. Men heeft namelijk van dit stelsel afgenomen hetgeen onze overzeesche vaart konde begunstigen. Zoo werden eene premie van 18 gulden per ton aan elk scheepshongmeesters toegestaan; toen hadden wij eene schoone handelmarine; thans verleent men geene premien meer voor die soort van scheepsbouw, en onze marine verkwijnt. Het oorig gouvernement, met de fonders die voor rekening van de Nederlandsche handelmaatschappij tusschen Batavia en het moederland, welden varen groote voordeelen aanbiedende, verleende bescherming aan de nationale vlag. Onze vlag blijft tegenwoordig slechts eene bescherming in naam over. Men heeft dus ten kwade veranderingen daargesteld; men had behooren te behouden. Maar van den anderen kant behoorde het tot het stelsel van het oorig gouvernement, den binnenhandel te gedoogen en niet geheel te weren, wijl men, om te gelijker tijd de belgische fabriekanten die verboden regten verlangden, en de Amsterdamsche en Rotterdamsche kooplieden, die den thans zoo veelzijdig douane-stelsel wenschen, te bevredigen, hoogst regtig dat de eene moest geven en aan de andere, middelen om te ontwijken. Men onderhield slechts een klein getal douanen en eene gering aandeel werd hun toegekend. Tegenwoordig is het getal in de aanhalingen niet grooter; het getal douanen is voor de dienst ontoereikend, en toch heeft men thans maar alleen aan de eischen der belgische fabriekanten gehoor te verleenen. Hier kon men ten goede veranderen, en men heeft het niet gedaan."

Na deze beschouwingen gaat de schrijver voorlezing over, om te nader breedvoeriger op terug te komen; tot de aanwijzing der, naar zijne meening, beste middelen tot opbeuring voor handel en nijverheid: In 't belang der zee-expeditien moest men de uitvaart zoowel als de terugkeer zich ten nutte maken, en onder anderen de lasten bij de uitvaart voor een derde uit sterken drank bestaan, tot bevoordeeling van de binnenlandsche branderij. In 't belang van den landbouw moest men den landman de middelen gronddelijk maken om het land te bemesten en vee te kunnen onderhouden, ook onder anderen door behulp der branderijen; vooral moest het hollandsch slachtvee geweerd worden. Er werden thans eenige zaken op Brazilie gedaan, doch scheden dezelve weder verloren, indien zoo het wederkeerig handeltraktaat tusschen dat land en de Noord-Amerikaansche staten tot stand kwam, wijl men der den Brazilianen geen voordeelen meer kon aanbieden en voor de Amerikanen zou moeten onderdoen. Ten slotte merkt de schrijver aan, dat met betrekking tot Belgie, Holland steeds dicht aan den deur is om deszelfs markten bij voorkeur en in weerwil der Belgen te verkrijgen, en wat de regtstreeksche aanvoer betreft, dat deze wel tot de afvoer der belgische producten zoude leiden, maar daar men geen regtstreeksche aanvoer meer had, kwijnde de nijverheid, bij gemis van deliegenes.

Heeft men in gewone spreekwijze wel eene aangenamere dag dan dien van een nieuwen jaarkring, een dag van *vriendschap* en *bedrog* te noemen, dan heeft *Lodewijk Philips*, zien zelven lang wel het zegel van waarheid op deze spreekwijze gedrukt. Volgen wij hem eens in zijn jongst gegeven antwoord op de gewone gelukwenschingen van het diplomatieke ligchaam, als hij zegt:

» Elk jaar, dat te midden van den vrede, welken de wereld geniet, daarheen snelt, doet meer en meer dezelfs weldaden gevoelen."

Elk jaar dat heensnelt te midden van den vrede die de wereld geniet? — ontegenzeggelijk worden hier bij het afgeloopen jaar, ook de vorige drie rampspoedige jaren bedoeld, die volgens *Lodewijk Philips* te midden van den vrede zijn heengesneld. Behoort deze bitsere spotternij wellicht tot de grondbeginselen van den constitutionelen regeringsvorm, tot het heilrijke, dat een zoogenaamd geheel volksbestuur aan de volken heeft geschonken? Voort gaat hij, wanneer hij verder gaat:

» en door telkens nieuwe waarborgen te vorgen, bij de gelukkige » gevolgen der goede eensgezindheid, welke tusschen alle mogende » heden bestaat, voert elk nieuw in te treden jaar, ook nieuwe » waarborgen voor dezelfs (den vrede) duurzaamheid met zich."

Welk een zamendraapsel van logen, bedrog en misleiding! wat is die vrede, die rust en die eensgezindheid? Of, wordt hier bedoeld die eensgezindheid, die tusschen Fransche en Engelsche regeringen bestond, om hunne bondgenooten te berooven, of ze aan al de ellende van regeringloosheid bloot te stellen? Is er rust en vrede, of zijn er waarborgen voor het behoud van denzelven, wanneer een geheel werelddeel vier jaren lang gewapend staat, en op verschillende punten oproer en burgerkrijg hevig woeden, en wanneer de toestand van Europa zoodanig is, dat elken dag ook de tijding aanbrengen kan, dat een verwoestende algemeene krijg over hetzelve is losgebarsten?

» Hoe langer de algemeene vrede voortduurt, des te meer zien » wij van ons de gevaarlijke kansen verwijderen, die denzelfs be» staan zouden kunnen in de waagschaal stellen; en bij het toe» nemen van de zedelijke kracht der volgezinden, met het vertrou» wen dat de toekomst inboezemt, zien wij daardoor ook onze mid» delen aangroeijen, om de rust der volken te verzekeren."

Zijn werkelijk de gevaarlijke kansen geweken, of zijn die voor de tegenwoordige orde van zaken in Frankrijk toegenomen? Hieromtrent geven de tegenwoordige discussien in de Fransche kamers eenige inlichtingen; discussien die wellicht belangrijke resultaten zullen opleveren. Het gezigtpunt waaruit de Fransche afgevaardigde *Mauguin* die beschouwt, doet zien, wat er al achter dat vredesmasker, waarop thans geheel Frankrijk de oogen gevestigd heeft, verborgen ligt, terwijl juist deze zijne wijze van beschouwing het hagchelijke van den toestand waarin Europa verkeert in een helder daglicht, en al het leugenachtige der koninklijke woorden klaar voor oogen stelt.

Wij zijn oprégte voorstanders van eenen gematigden vertegenwoordigenden regeringsvorm, omdat, naar onze wijze van zien, deze in overeenstemming is met den trap onzer staatkundige beschaving; maar 't is de vraag, of het volk niet ongelukkig moet genoemd worden, wanneer het hoofdprincipe van deszelfs bestuur, om den vorsten wille, *bedrog* en *misleiding* moet verkondigen en voorstaan, en waarbij het heilige regt der waarheid willens en wetens moet verkracht worden! En is het niet reeds een ongeluk, dat het *aangrijpen der middelen, om de rust der volken te herzetten*, niet voortspruit uit de weldaden van dien regeringsvorm; maar uit de vrees van niet in erger gunwelgevolge te vervallen? En welke weldaden heeft nu het Fransche volk getrokken, uit die begroeselen? Blijken zij daaruit, dat er een [illegible] bestaat, hetwelk duizenden moet gevraagd worden, om een staatkundig monsterproces te voeren; een proces dat meer dan waarschijnlijk nu of later de stoffe zal leveren tot vervolgster processen; wanneer gevangenissen opgepropt zijn met staatkundige misdadigers en geens zalen groot genoeg om ze te kunnen bevatten, tijdens ze voor hunne regters moeten verschijnen; wanneer 400,000 bajonetten noodig zijn om de burgers van den staat tot rust te houden en wanneer eindelijk een koning, niet vreest zeker voor nog niet wat ergers, met elk nieuw jaar vurig moet smeeken, dat het genot *dier weldaden* ongestoord moge blijve voortduren?

BUITSCHLAND.

's Gravenhage, den 6den Januarij.

De voormalige Oostindische luitenant *Wilhelm Schultz*, bekend door [illegible] geschriften; ten gevolge waarvan hij op het kasteel van Baden hegenen in hechtenis zat, heeft de ijzeren stangen zijner gevangenis weten door te zagen en is op die wijze ontvlugt. Alle maatregelen waren genomen om hem, zoo mogelijk, wederom in hechtenis te bekomen.

— Volgens eene officiële opgave, hebben in Wurtemburg de ontvangsten, over 1833, bedragen eene som van 10,137,692 fl., gaande dezelve de [illegible] met 842,870 florijnen.

— De [illegible] vrijheer *von Lerchenfeld*, is [illegible] door den geheimraad *von Wirchinger* vervangen.

— De *Augsburgsche Zeitung* deelt berigten uit Konstantinopel mede, van den 13den december, vermeldende dat men aldaar zeer geruststellende tijdingen uit Alexandrien had ontvangen. *Mehemed-ali* zoude zich ten gevolge der ernstige vertoogen van de Europesche mogendheden, en *mallijgt* ook om zijn zoon *Ibrahim*-bassa, in diens moeijelijken toestand te gemoet te komen, bereid hebben verklaard het district van Orfa, dat door zijne troepen, tegen den inhoud van het traktaat van Koniah wordt bezet, te doen ontruimen, alleen onder voorwaarde dat hetzelve immers eenigen tijd als onzijdig grondgebied moest beschouwd worden, omdat hij vreesde dat het op de bevolking van Syrien eenen nadeeligen indruk zoude maken, indien de Turksche troepen dadelijk daar binnen rukten. Voorts verklaarde hij zich ten hoogste voldaan over het bestuur van den Sultan, om hem de achterstallen der bedongen schattingen tevens te schelden, en beloofde in het vervolg zijn bestuur zoodanig in te rigten, dat hij aan alle zijne verpligtingen zoude kunnen voldoen.

— In Weenen [illegible] 70ten genoteerd: 5 pCt. Metalliq. 99 27/32; 4 pCt. 91 [illegible] 557 ½. Bankactien 1281 ½.

Letterkundig Berigt.

MAGAZIJN voor STEL- en MEETKUNST, een tijdschrift, hoofdzakelijk ten doel hebbende, de beoefening en toepassing dezer wetenschappen op de kunsten, den koophandel, de zeevaartkunde en het maatschapelijke leven. 3den Deels 3de Stuk. Uitgegeven te Breda, bij BROESE & Comp. 's Jaarlijks in 4 Stukken kompleet, m. pl. à *f* 2-.

Ten einde een eenigzins nader over de strekking van dit tijdschrift, hetwelk 4 Stukjes in het jaar, elk groot 5 vel druks, met twee plaatjes, bevatten, zou kunnen oordeelen, zullen wij eene korte inhouds-opgave laten volgen van reeds geplaatste stukken, welke, hoezeer zoodanig ingerigt dat zij de bevatting van mingevorderden niet te boven gaan, naar Red. en Uitgevers verzekeren, eene blijvende waarde hebben:

I. In het zesde deel vindt men *Iets over de Waarschijnlijkheidsrekening*, medegedeeld door den heer G. RAMAKERS, waarvan het vervolg en slot voorkomt in het 2de Deels 1ste Stukje. Men vindt hier in een kort bestek van 32 bladzijden vrij volledig, en op eene bevattelijke wijze uiteengezet voorgedragen, wat de eerste gronden der kansrekening betreft, zoodat ieder, na de lezing van dit opstel alleen, de meeste, niet te hoog loopende, vraagstukken uit de kansrekening zal kunnen oplossen.

II. In het 2de Deels 2de Stukje vindt men een opstel van den heer J. JONKHART, *over de Tangens en Secans van den regten hoek*, alsmede *Iets over de Hoogere Reeksen*, door den Heer S. DE CONNZ. Dit laatste wordt vervolgd in het 2de Deel 3de Stukje, alsmede in het Derde Deel 1ste Stukje, en bevat in 42 bladzijden zeer veel, betreffende die stof, het welk algemeener bekend behoorde te zijn, dan het wel waarlijk is; en dit alles wordt op eene alleszins bevattelijke wijze voorgedragen, ook met toepassing op het *kogel-stapelen* vooral. Bijzonder lezenswaardig is ook wat aldaar van bl. 10—21 betreffende het uitgebreide nut van *'t Interpoleren* in vele wetenschappen gezegd, en met vele nuttige voorbeelden gestaafd wordt. In het vijfde Stukje komt een kort maar zakelijk opstel voor, medegedeeld door den heer J. A. KRAJENBRINK, *Toepassing der Bolvormige Driehoeksmeting op de kunst om Zonnewijzers te maken*, alsmede *Iets over de Combinatiën en Permutatiën*, medegedeeld door den heer G. RAMAKERS; hetwelk, zonder vermelding of gebruikmaking van de HINDENBURGsche teekens (welke zoo velen afschrikken, en die trouwens de weetgierige lezer in de *Wisk. Lessen* van den Hoogleeraar J. DE GELDER kan vinden) volgens eenen eenvoudigen, en evenwel strengen betoogwant, in de behoeften voorziet van hen, die toch eenige grondige kennis dienaangaande verlangen; voorts

III. *Iets over de Kettingbreuken* door den heer J. JONKHART, hetwelk vervolgd zal worden, en eindelijk *Iets over den vijfhoek*, door den heer S. DE CONNZ.

IV. Behalve deze allezins lezenswaardige mengelingen, bevatten de reeds uitgegevene Stukjes ruim 300 Voorstellen uit de Stelkunst en 270 uit de Meetkunst, zoo met als zonder Oplossingen *ingezonden*, doch van al welke de Oplossingen mede zijn geplaatst; zoodat dit voor hen, die wenschen zich-zelven in die edele kunsten te oefenen, eene ruime stof ter zelfbearbeiding oplevert, want hoezeer er, om ook eerstbeginnende van de medewerking niet *uit te sluiten*, wel eens ook zeer eenvoudige Voorstellen zijn opgenomen, zoo is toch het grootste aantal derzelve meer belangrijk, en de aandacht van kenners waardig.

De Red. stelt zich ten doel: aan den eenen kant, ook jonge beoefenaars der edele Wiskunde tot medewerking aan te moedigen, en ten anderen om ook voor meergevorderden steeds meer en meer belangrijke stoffen te behandelen; evenwel heeft zij zich, blijkens den titel, zekere grenzen afgebakend, boven welke zij niet komen wil, ten einde voor het grootere publiek, hetwelk zij voor den geest heeft, algemeener verstaanbaar te blijven.

In het boven aangekondigde Stukje komt een Opstel voor van den heer J. A. KRAJENBRINK, *Over de zwaartepunten van Vlakken* enz., alsmede *Iets van den heer* G. RAMAKERS over het *meetkunstig* bepalen van sommige *maxima* en *minima*, op zulk eene eenvoudige wijze, dat zulks niet ligt iemands bevatting zal te boven gaan. De Redactie ziet nog te gemoet: Iets over sommige, min algemeen bekende *Eigenschappen der Cirkels*, en heeft plan om almede iets betreffende de *Geodesie* te leveren. In een woord, zij zal niets verzuimen, om dit tijdschrift meer en meer belangrijk en tevens door afwisseling aangenaam te maken.

Te dien einde roept zij, wat het Mengelwerk betreft, de medewerking in van alle *deskundigen*, welke zich in staat gevoelen iets in te zenden, het tot nu toe ingezondene waardig; want Opstellen te plaatsen, welke bijkans *niets* nieuws, hetzij dan wat de stof of de voordragt betreft, bevatten, en welke men in schier elk leerboek even goed, zo niet beter aantreft, kan de Red. niet van zich verkrijgen. Onder de tot nu toe ingezondene stukken zijn er sommige, volgens eigene aanduiding der Inzenders, uit buitenlandsche schrijvers getrokken; maar dit doet niets ter zake, indien de stof maar voor *velen* nieuw en belangrijk is. Het inzenden van Vraagstellen, met of zonder Oplossingen, staat aan ieder vrij; hinaldien de laatste, uit andere werken overgenomen zijn, voege men de aanduiding der bron bij dezelve.

Wij besluiten deze reeds vrij breedvoerige aankondiging met den wensch, dat alle liefhebbers of voorstanders van de Wiskundige Wetenschappen dit Tijdschrift met hunne medewerking zoowel als met voortdurende inteekening mogen blijven onderschragen. De prijs toch van 4 Stukken met platen à *f* 2-» in 't jaar, kan hiervan niemand terughouden.

Berigten uit het gebied van Kunsten en Nijverheid.

Het mesten van varkens door middel van het wegwerpsel in de stijfselfabrijken. — Een stijfselfabrijkant uit de omstreken van Londen heeft zich, op eene zoo voordeelige wijze, hetgene men gewoonlijk in zijne fabrijk wegwierp, ten nutte gemaakt, dat hij jaarlijks daarmede 3 à 4000 varkens mest. Het is bekend, dat men, om de stijfsel te bekomen, het meel moet wasschen om het een gedeelte te ontnemen, dat *gluten* heet en gerekend wordt het voedende gedeelte van de tarw wit te maken. Dit bestanddeel verwijdert men en laat het verloren gaan om de stijfsel te bekomen; en daar het spoedig bederft, uithoofde van de stikstof die het bevat, wordt het eene zeer groote oorzaak van ongezondheid in de nabijheid van stijfselfabrijken. De bovengemelde Engelsche fabrijkant verzamelt al het gluten, *in* het meel vervat, in afzonderlijke bakken; daarna mengt hij er aardappelen, zemelen of andere dergelijke zelfstandigheden onder, en elken dag geeft men dit voedsel aan de varkens, welke door het gebruik er van spoedig dik en vet worden. Deze tak van nijverheid is zoo winstgevend, dat deszelfs beoefenaar eenen bruidschat van 1½ à 2 millioen aan elk zijner kinderen medegeeft. Zoude men die middel ook niet bij ons in praktijk kunnen brengen; ten minste wanneer men hier te lande ook in de stijfselfabrijken het krachtigste en voedzaamste bestanddeel van de tarw wegwerpt. Eene proef in het klein, zoude iemand wellicht op den weg brengen, om op eene grootere schaal te werken?

Handel op China. — Het is onmogelijk om, zelfs in ruwe trekken, den Chineschen handel voor te stellen en te schatten. Binnen 's lands blijft dit land voor de Europeanen gesloten, en ofschoon wij sedert gevens hebben ten aanzien van deszelfs gevorderd fabrijkwezen en andere middelen van ruiling, kunnen wij alleen over deszelfs buitenlandsche betrekkingen met ons spreken. Die zijn geweldig moeijelijk. Wat de [illegible] beschadiging, door Europesche zeelieden den Chinees aangedaan, breekt sedert oogenblikkelijk alle gemeenschap af. Wij kunnen slechts in 2 of 3 havens binnenloopen en handel drijven, te Canton en Macao. Het [illegible] van meetgeld verschilt in de haven van Whamsoa, van omtrent [illegible] voor een schip van 300 ton tot 3000 omtrent voor een schip van [illegible] ton. De schepen, welke rijst, zonder andere lading, invoeren, betalen het meetgeld vrij; maar zij zijn daarentegen onderworpen aan [illegible] dere onregelmatige kosten, welke men op 1200 dollars rekenen mag. Wat de schepen betreft, die zich uitsluitend onledig houden met thee in

te nemen, niets dringt hen om voor de maand September aan te komen, dewijl men gewoonlijk de zwarte thee niet voor de maand October en de groene thee eerst tegen het einde van November bekomen kan. Een groot deel der lading dezer laatste bestaat in zilver, het overige in laken, laloenen stoffen en opium. De retouren zijn in thee, ruwe zijde, markis, kaneel, anijs, rhubarbar, zolingen en muskus. — De ergdenkende staatkunde der Chinezen heeft den Europeschen handel aan alle soorten van formaliteiten en belemmeringen onderworpen. Alhoewel de Europesche kooplieden op hunne eigene kosten factorijen hebben doen bouwen, zoo behooren die niet aan hen zelven, maar aan de eigenaars van den grond, waarop zij zich bevinden, zoodat zij, om in hunne eigene huizen te wonen, er huur van betalen moeten. De handel van Frankrijk op China is zeer gering. De lading van een enkel schip der Engelsche Compagnie zoude genoegzaam zijn om geheel Frankrijk voor eenige jaren te proviandeeren. Van welk een belang de engelsche handel op China is, kan blijken uit de groote hoeveelheid thee, welke alleen in 1822 op de markten der Compagnie te Londen verkocht werd, te weten: 25,674,546 ponden, daaronder niet begrepen 2,091,019 ponden, op dezelfde markten verkocht voor rekening der kapiteins en andere scheepsofficieren. Men rekende dat aanbouden 80 groote schepen, benevens 9120 zeelieden, voor dezen handel alleen moeten gebezigd worden, dewijl de Compagnie gewoonlijk geene vloot uitrust in het jaargetijde, dat de andere afkomt.

Gemiddelde prijs der Effecten, te Amsterdam.

DONDERDAG, *den 8sten Januarij.*

	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4en h.u		pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers gemid. is
NEDERLAND. pCt.					Cert. dito 1831 5	98 9/16	98 5/8	
Werk. Schuld 2½	54 1/16	54 9/16	54 9/16		Obl. te Lond. 5			
dito dito 5	100 1/4	100 3/16	100 1/4		Cert. te Hamb. 5			
Uitgestel. dito.	1 3/32	1 1/32			Ins. in Assig 6	67 1/2	67 1/2	
Kasbill. dito.	24 5/16	24 5/16	24 5/16		Certific. dito. 6	69 3/8		
Amort. Synd. A 1/2	93 7/16	93 1/2	93 3/4		POLEN.			
Dito dito 3½	76 5/8	76 3/4	76 3/4		Aand. L. fl. 300	123 7/8	124 1/8	124 1/4
Schatkistbill. 6					PRUISSEN.			
Oorlogslast. 5	100	100 1/16			Dito dito R. 50.	109 1/2	109 3/4	109 3/4
Leening 1834. 6					Neg. L. 1830. 4	99 1/2		
Hand. Maats. A 1/2	103				OOSTENRIJK.			
FRANKRIJK.					Aand. L. f 100.			
Ins. Grootb. 3					Dito dito 250. 4	432		
ENGELAND.					Metalliek. . . . 5	99		
Bino p. Zerug. 3					Dito L. gen. . 5			
SPANJE.					Dito. 2½			
Certific. Amst. 5	45	45 1/4	45 3/16		Obl. Gall. & C. 5			
Dito f 1000. 3	27 1/16	27 1/8	27 1/2		Dito. 4			
Uitg. d. pc. Sch. 5	15 1/2	16 1/8	16 3/8		Ween. B. act. 3			
Cort. B. Lond. 5	42 1/16	43	42 1/16		N. Ween. Aand.	700		
NAPELS.					DENEMARKEN.			
Certific. 1834. 5	89				Leen. te Lond. 3			
Dito Rec. & C.	90				BRAZILIEN.			
Leen. Lond. R. 5					Dito Rotsch. 5	79 5/8		
RUSLAND.					GRIEKSCHE.			
Obl. Hope. 5	103 7/8	104			Dito te Lond. 5			
Dito 1822. 5	104	104 1/8						

*** Heden zijn in Ondertrouw opgenomen:

J. F. VAN HOEIJ SCHILTHOUWER,

1e Luit.-Adjt. bij het 1e Bat. der 7e Afd. Infanterie,

MET

T. E. A. BEKKERS van *Maergestel.*

Chaam, den 10den Januarij 1835.

Strekkende deze zoo tot bijzondere als algemeene kennisgeving voor Vrienden en Bekenden.

*** Getrouwd:

J. H. LUNEAU,

Dirigerend Officier van Gezondheid,

EN

J. M. THEESLING.

Amsterdam, den 6sten Januarij 1835.

Strekkende deze tot algemeene en bijzondere kennisgeving zoo binnen als buiten deze Stad.

*** Heden overleed alhier in den ouderdom van ruim zevenzig jaren, JOANNES BAPTIST GOIJARTS, Med. Doctor, President der Provinciale Gezondheids Kommissie van Noord-Brabant en Lid van den Raad dezer Stad.

's Hertogenbosch, den 6. Januarij 1835.

W. VAN DER KAR,

VOERMAN van STEENBERGEN op BREDA, berigt bij deze het geëerd Publiek, dat hij voortaan (in plaats van af *de Stad Dirst*) zal afrijden bij KORS in *het Wapen van Nassau*, in de Schoolstraat te Breda, zulks op den gewonen tijd, komende hij Donderdags alhier aan en vertrekkende Vrijdags naar Steenbergen terug. Hij recommandeert zich bij deze op nieuw in de gunst van het Publiek.

TE HUUR TEGEN MEI 1835,

HET KASTEEL TE MOERGESTEL,

DAAR KWARTIER UIT VAN OOSTERWIJK EN EEN UUR VAN TILBURG GELEGEN.

Hetzelve bevat eene tot alle gemak met Kamers ingerigte Zaal, zes Kamers, drie Kabinetten, Kelders en Merden-Kamer, Keuken, twee Kelders en ruime bruinden Zolder, Plaardenstal en berging voor Rijtuigen, thee en Brand, benevens afzonderlijk Wagenhuis met ingemetselden Ketel etc. Is gelegen in het midden van eenen zeer ongedoornen, op zijn Engelsch aangelegden Hof, beplant met zeer exquisijne weldragende Vruchtboomen, alles omringd met twee breede Grachten, en tot wandelen aangelegde Linden-Laan, benevens een Allee van groote Linden-Boomen tot aan het Kasteel, vaarbij, des verkiezende, eenige WEIDEBAND met de daartoe behoorende zeer WILD- en VISSCHRIJKE JAGT en VISSCHERIJ, over de geheele *Heerlijkheid van Moergestel.* Men kan zich tot nadere informatie adresseren met *vrachtvrije* brieven aan den Eigenaar M. A. BEKKERS, Burgemeester te Chaam, bij Breda.

BOURICIUS,

Algemeene Postwagen-Diensten.

De *Hoofd-Administratie* maakt bekend, dat te beginnen den 1e Januarij eerstkomende uit *'s Hertogenbosch*, den 2den uit *Eindhoven*, eene Dienst der Onderneming tusschen de Steden 'S HERTOGENBOSCH en EINDHOVEN zal aanvangen.

Dezelve is heen en terug een gelegenheids- der Diligent tusschen GRONINGEN, LEEUWARDEN en 'S HERTOGENBOSCH en dagelijksche tevens van de nacht-diensten uit HOLLAND naar ARNHEM en van ARNHEM des namiddags naar HOLLAND.

De uren van vertrek zijn bepaald, uit *Eindhoven* des morgens ten 2½ ure, uit *'s Hertogenbosch* des namiddags ten 4 ure.

Een nieuw kantoor der Onderneming is gevestigd te *Eindhoven* in de WILDEMAN; Directeur dan Heer L. VAN ASTEN BOUMER.

Te *'s Hertogenbosch* en elders vervoege men zich aan de respective kantoren der Onderneming.

Arnhem, den 27sten December 1834.

De Ondernemer en Hoofd-Administrateur,

BOURICIUS.

DE 'S HERTOGENBOSSCHE

STOOMBOOT-SOCIETEIT,

maakt aan het geëerd Publiek bekend, dat door den *ingevallen vorst*, de DIENST tusschen *'s HERTOGENBOSCH* en *GORINCHEM* en *ROTTERDAM* heeft opgehouden; zullende bij herstelling vaardetijden aldaar door de Nieuwspapieren worden bekend gemaakt.

's Hertogenbosch, den 8sten Januarij 1835.

*** Bij M. SCHOONEVELD & ZOON, Boekhandelaren te Amsterdam, is nu de pers gekomen en alom aan de Intekenaren verzonden:

HET NEDERLANDSCH BOUWKUNDIG MAGAZIJN. Tweede Deel 1ste Stuk, bevattende: *Inleiding; Oorspronkelijke Mededeelingen.* I. Over den tegenwoordigen staat van het beroep van Bouwmeester (Architect), of Voorlezing van Bouwkundige Ambachten in Engeland; 2. Over de uitvinding, tot welke de beginselen der gestalte van de Klassieke Bouwkunde naar derzelver naard en oorsprong bepaald of willekeurig zijn, door *E. Trotman*, Esq. Bouwmeester; 3. Onderrigt tot de keuze van een Woonhuis, door *J. Kent*, Esq. Bouwmeester; 4. Om Lat- en Pleisterwanden Vuurproef, dat is tegen brand bestand te maken, door *T. Wilkenson*, Esq.; 5. Over het gebruik van Leijen en gevuld IJzer in Gebinten of Meubelen, door *W. Rose*, Mr. Timmerman; 6. Recensien. *Mengelwerk; Algemeene Buiten- en Binnenlandsche Berigten; Kritiek van vroegere mededeelingen; Kunstbeschouwingen; Naamlijst van afgestorvene Kunstbeoefenaars*, alles verrijkt en toegelicht door 17 Houtsnede-Platen, door P. TOUSSAINT Wz. gedrukt, in gr. 8°, op veen papier.

De *Intekening* geschiedt voor 12 Nrs., of een Jaargang, tot *f* 15, en blijft open tot het verschijnen van het 3de Stuk. Wordt niet *in commissie* verzonden.

BIJ BROESE & COMP., TE BREDA,

is verkrijgbaar:

I. **PRÉCIS DE LA CAMPAGNE DE JAVA**, en 1811; par le duc BERNARD DE SAXE-WEIMAR-EISENACH, Lieutenant-Général au service de S. M. le Roi des Pays-Bas. Enrichi de cartes et plans. 1 vol. gr. in-8°. *f* 4,80.

II. **DU ROYAUME DES PAYS-BAS**, par le Baron DE KEVERBERG, Commandeur de l'ordre Royal du Lion Belgique, membre du Conseil d'Etat, Préfet sous l'Empire. Tome I. - 1re Livraison.

NB. Cet Ouvrage, divisé en Trois Tomes, sera imprimé sur beau papier vélin satiné, en caractères neufs, et publié en *cinq volumes* ou livraisons d'environ 20 feuilles chaque, au prix de *f* 2,80 le volume.

BIJ BOVENGENOEMDEN ZIET HET LICHT:

Mr. G. DORN SEIFFEN'S HANDBOEK DER ALGEMEENE GESCHIEDENIS, 5e *Deel*, 2e *en Laatste Stuk*, behoudende *de Nieuwere Geschiedenis*, behandeld tot den jare 1832. Ieder deel dezer *Algemeene Geschiedenis*, blijft afzonderlijk verkrijgbaar, bevattende het 1e deel, *de Geschiedenis der Oudheden en Sinaï*; het 2e deel, *de Grieken*; het 3e deel, *de Romeinen*; het 4e deel, *de Middeleeuwen* en het 5e deel, 1e en 2e Stuk, *de Nieuwere Geschiedenis* tot den jare 1832.

Te BREDA, Bij BROESE & COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.